

Beslut 2014-11-24

Länsstyrelsen
Stockholm

Storlavens naturreservat

Norrtälje kommun

Innehållsförteckning

Beslut om bildande av Storlavens naturreservat i Norrtälje kommun

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta

Bilaga 2. Skötselplan med skötselkarta (Bilaga 2A)

Bilaga 3. Hur man överklagar

Framsida: Skog i Storlavens naturreservat

Foto: Kristina Jiselmark

Enheten för naturvård
Kristina Jiselmark

Enligt sändlista

Beslut om bildande av Storlavens naturreservat i Norrtälje kommun

(3 bilagor)

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Storlavens naturreservat
Kommun	Norrtälje
Naturvårdsregister-ID	2042247
Natura 2000-ID	SE0110278 Storlaven (del av, ca 6,2 ha)
Natura 2000-naturtyper	3160 – Dystrofa sjöar och småvatten 9740 – Skogbevuxen myr 9006 – Västlig taiga, sumpblandskog 9015 – Västlig taiga, barrblandskog
Natura 2000-arter	Grön sköldmossa (<i>Buxbaumia viridis</i>) Spillkråka (<i>Dryocopus martius</i>) Tjäder (<i>Tetrao urogallus</i>)
Socken	Länna och Frötuna
Naturgeografisk region	25a – Roslagens kust och skärgård
Läge	Reservatet är beläget norr om Ålkistsjön, cirka 2 km nordost om Penningby och 8 km söder om Norrtälje tätort.
Fastigheter	Slottstorp 1:3 (del av), Fiskarudden 1:1 (del av) och Sika 4:38
Fastighetsägare	Enskild samt Naturvårdsverket
Area	56,3 hektar varav ca 55 ha land
Reservatsförvaltare	Länsstyrelsen i Stockholms län

BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken beslutar Länsstyrelsen att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1), som naturreservat.

Naturreservatets namn ska vara Storlavens naturreservat.

Datum
2014-11-24

Beteckning
511-24524-2012
0188-02-090

Syftet med reservatet är att bevara en naturskog och gammal kalkbarrskog med dess växt- och djurliv, samt en sjö och våtmark med ostörd hydrologi. Skyddet av området ska även bidra till att uppnå gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter enligt EU:s art- och habitatdirektiv som är utpekade i området. Naturreservatet ska så långt möjligt vara tillgängligt för naturupplevelser och naturstudier på allemansrättens villkor. Vid eventuell konflikt mellan friluftsliv och rödlistade arter ska naturskyddets intressen ges företräde.

Syftet ska nås genom att skogen undantas från skogsbruk och genom förbud mot uppförande av anläggningar och byggnader i reservatet. För att gynna särskilt utpekade arter knutna till reservatet får naturvårdande åtgärder utföras, till exempel röjningar och ljushuggningar.

Prioriterade bevarandevärden

1. Naturmiljön med de naturtyper (enligt habitatdirektivet, 92/43/EEG) som finns i området, varav *Västlig taiga* bedöms vara av hög prioritet för bevarande inom EU,
2. Den biologiska mångfalden med de rödlistade arter som är knutna till reservatsområdet.

Reservatsföreskrifter

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdes-skydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområde

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att:

1. avverka eller skada träd och buskar eller utföra annan skoglig åtgärd,
2. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
3. gräva, spränga, schakta, dika, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning,
4. bedriva jakt på skogshöns,
5. framföra motordrivet fordon utanför befintlig väg,
6. anlägga väg eller parkeringsplats,
7. uppföra byggnad, mast, permanenta skjuttorner eller annan anläggning eller anordna upplag,

Datum
2014-11-24

Beteckning
511-24524-2012
0188-02-090

8. dra fram mark- eller luftledning,
9. kalka, använda kemiska bekämpningsmedel eller gödselmedel,
10. införa för området främmande växt- eller djurart,
11. sätta upp skylt, plakat, affisch eller liknande anordning,
12. utan länsstyrelsens tillstånd anlägga stig.

Undantag från föreskrifterna anges under punkt D nedan.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare, arrendator och annan innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser, samt uppsättning av reservatsskyltar och övriga upplysningsskyltar,
2. naturvårdande skötselåtgärder i form av röjning, ringbarkning eller ljushuggning,
3. vid behov anläggande av stig,
4. undersökningar av växt- och djurlivet och övriga naturförhållanden i reservatet.

Åtgärderna specificeras i bifogad skötselplan.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det för allmänheten förbjudet att:

1. gräva, hacka, spränga eller på annat sätt skada berg, jord eller sten,
2. fälla eller skada levande eller döda träd och buskar eller ta bort död ved,
3. gräva upp växter som ris, örter, gräs, mossor eller lavar eller ta bort vedlevande svampar. Blom-, bär- och svampplockning är tillåten.

Datum
2014-11-24

Beteckning
511-24524-2012
0188-02-090

D. Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte gälla följande:

1. reservatsförvaltaren får utföra de åtgärder som är nödvändiga i samband med områdets skötsel och som anges i föreskrifterna B1-B4,
2. underhåll av befintliga siktgator från befintligt jaktorn/koja söder om Storlaven,
3. väghållaren får underhålla befintlig väg och dess vägområde,
4. innehavaren av ledningsrätt får utföra normalt underhåll av befintlig ledningsgata,
5. användning av terrängskoter (t.ex. fyrhjuling) och traktor i samband med uttransport av fällt högvilt eller transporter till Norrsjön,
6. nyttjande av plats för jaktorn/gömsle mellan Norrsjön och Storlaven.

Föreskrifternas ikraftträdande

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag då författningen utkom från trycket i länets författningssamling.

Enligt bestämmelserna i 7 kap. 30 § miljöbalken gäller ordningsföreskrifterna under C även om de överklagas.

Skötsel och förvaltning

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

I enlighet med 2 § andra stycket förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. är Länsstyrelsen i Stockholms län förvaltare i naturvårdshänsen för naturreservatet.

Upplysningar

Det erinras om övriga bestämmelser till skydd för naturmiljön av vilka kan nämnas följande:

- Bestämmelserna i 16 § lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter om att hundar under tiden 1 mars - 20 augusti inte får löpa lösa i marker där

Datum
2014-11-24

Beteckning
511-24524-2012
0188-02-090

det finns vilt. Under övrig tid ska hunden hållas under sådan tillsyn att den hindras från att förfölja vilt, när den inte används vid jakt.

- Fridlysningsbestämmelserna. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259), med undantag för sådan jakt som är tillåten enligt samma lag. Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).
- Del av naturreservatet är ett Natura 2000-område och därför gäller tillståndsplikt för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken.
- Terrängkörningsförbudet i terrängkörningslagen (1975:1313).

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Beskrivning av området

Naturreservatet är 56 hektar stort och ligger ungefär åtta kilometer söder om Norrtälje. Området är beläget vid den norra stranden av Ålkistsjön, sträcker sig norrut och omfattar även den lilla sjön Storlaven. I väster gränsar området mot Norrsjön.

Området är i sen tid endast i liten utsträckning påverkat av storskaliga och genomgripande skogsbruksåtgärder. Skogen i reservatet har varit gårdarnas utmarker och som sådana troligen använts för skogsbete och selektivt virkesuttag. Skogens värden kommer av att den är gammal och olikåldrig och bedöms ha lång kontinuitet som trädbevuxen mark. Det finns senvuxna träd av både tall och gran. Träden är mycket gamla på och kring hållmarkspartier. I området finns koncentrationer av gammal och rötskadad asp främst kring hållmarker och partier ned mot Ålkistsjön. Även om viss plockhuggning och kapning av döda och kullfallna träd har skett så finns i hela området inslag av döda träd i olika nedbrytningsstadier. Området är variationsrikt då det är småkuperat med små bergknallar omväxlande med fuktdråg och kärr. Att Storlaven och i viss mån även Norrsjön har ostörd hydrologi är ovanligt då många av länets sjöar och större våtmarksområden har påverkats av sjösänkingsföretag och dikningar.

Sjön Storlaven med omgivande våtmarker ingår i det europeiska nätverket Natura 2000, där syftet är att bevara värdefulla naturtyper och arter.

Vid Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering har cirka 53 hektar avgränsats och klassats som nyckelbiotop, det vill säga skog med höga naturvärden. Detta motsvarar cirka 95 % av reservatets areal.

Datum
2014-11-24

Beteckning
511-24524-2012
0188-02-090

Skogen i Norrtälje kommun har flygbildstolkats med avseende på utbredning av kalkbarrskogar, en skogstyp som Sverige har ett internationellt ansvar att bevara. Ca 24 hektar inom naturreservatet har klassats som kalkbarrskog.

I reservatet ingår skogstyper som är prioriterade enligt länets strategi för formellt skydd av skog.

Ärendets beredning

I samband med planer på avverkning öster om Storlaven, norr om Ålkistsjön, gjordes en naturvärdesbedömning av området. En stor del av den gamla skogen bedömdes ha höga naturvärden, varför diskussionen om att bevara skogsområdet med sjön Storlaven togs upp med markägarna. I överenskommelsen från 2008 mellan Naturvårdsverket och Sveaskog AB, om långsiktigt skydd av särskilt värdefulla naturskogsområden, fanns norra delen av Storlaven med. Efter samråd med Naturvårdsverket har överenskommelser om köp och intrångsersättning träffats med berörda markägare.

Förslaget till beslut om naturreservat sändes den 25 juni 2014 på samråd till markägare, övriga sakägare och myndigheter i enlighet med 24-26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Norrtälje kommun har inget att erinra mot förslaget till naturreservat.

Skogsstyrelsen anser det positivt att området får ett formellt skydd och har inga synpunkter på skötselplanen.

Vattenfall har lämnat synpunkter på deras möjligheter till skötsel och underhåll av angränsande ledningsgata och luftledning. Länsstyrelsen har med anledning av detta lagt in ett undantag från föreskrifterna för underhållsarbete i ledningsgatan.

Naturvårdsverket har lämnat synpunkter på syfte, föreskrifter och skötsel i området. Länsstyrelsen har bearbetat förslaget på ett sätt som i huvudsak bedöms tillgodose verkets synpunkter på syfte och föreskrifter. Dock bedömer Länsstyrelsen att den i remissförslaget föreslagna skötseln bättre tillgodoser områdets naturvärden än den skötselinriktning Naturvårdsverket förordar. Skötselinriktningen har inte heller ifrågasatts av andra remissinstanser, bl.a. Skogsstyrelsen. Skötseln enligt remissförslaget bör därför gälla.

Länsstyrelsens bedömning

Områdets naturvärden är knutna till den gamla skogens strukturer och områdets mångformighet i den mindre skalan betingad av topografin. Det är det stora inslaget av gamla träd och att området bedöms ha lång skoglig kontinuitet, tillsammans med en låg påverkansgrad av skogsbruksåtgärder, som ger det dess värden. Befintliga kärr och våtmarksområden har en ostörd hydrologi, vilket är ett värde i sig, då en stor andel av våtmarkerna i länet har påverkats av dikningar. Floran indikerar förekomst av kalk i moränen och en stor del av området bedöms

Datum
2014-11-24

Beteckning
511-24524-2012
0188-02-090

vara kalkbarrskog - en prioriterad naturtyp för bevarande i landet. Skogsavverkning och annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden äventyras. Med anledning av detta har Länsstyrelsen tagit upp frågan om bildande av naturreservat.

Förenlighet med hushållningsbestämmelser och översiktsplan

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med Norrtälje kommuns översiktsplan, antagen i december 2013, samt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Miljö kvalitetsmål

Reservatsbildningen bidrar till att uppfylla de nationella miljö kvalitetsmålen *Levande skogar, Ett rikt växt- och djurliv, Levande sjöar och vattendrag* och *Myllrande våtmarker*.

Intresseprövning

Länsstyrelsen finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken att det för att skydda och bevara ovanstående naturvärden finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området samt att förordna om föreskrifter för att skydda området, liksom att fastställa en skötselplan. För att uppnå det starka skydd som behövs för att skydda områdets naturvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot såväl exploateringsföretag som skogsbruk.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 3.

Beslut i detta ärende har fattats av länsöverdirektör Magdalena Bosson. Vid ärendets slutliga handläggning har deltagit miljödirektör Göran Åström, samhällsbyggnadsdirektör Gunilla Holmquist, länsassessor Tina Stuube samt miljöhandläggare Kristina Jiselmark, den sistnämnda föredragande.

Magdalena Bosson

Kristina Jiselmark

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan med bilaga
3. Hur man överklagar

Datum
2014-11-24

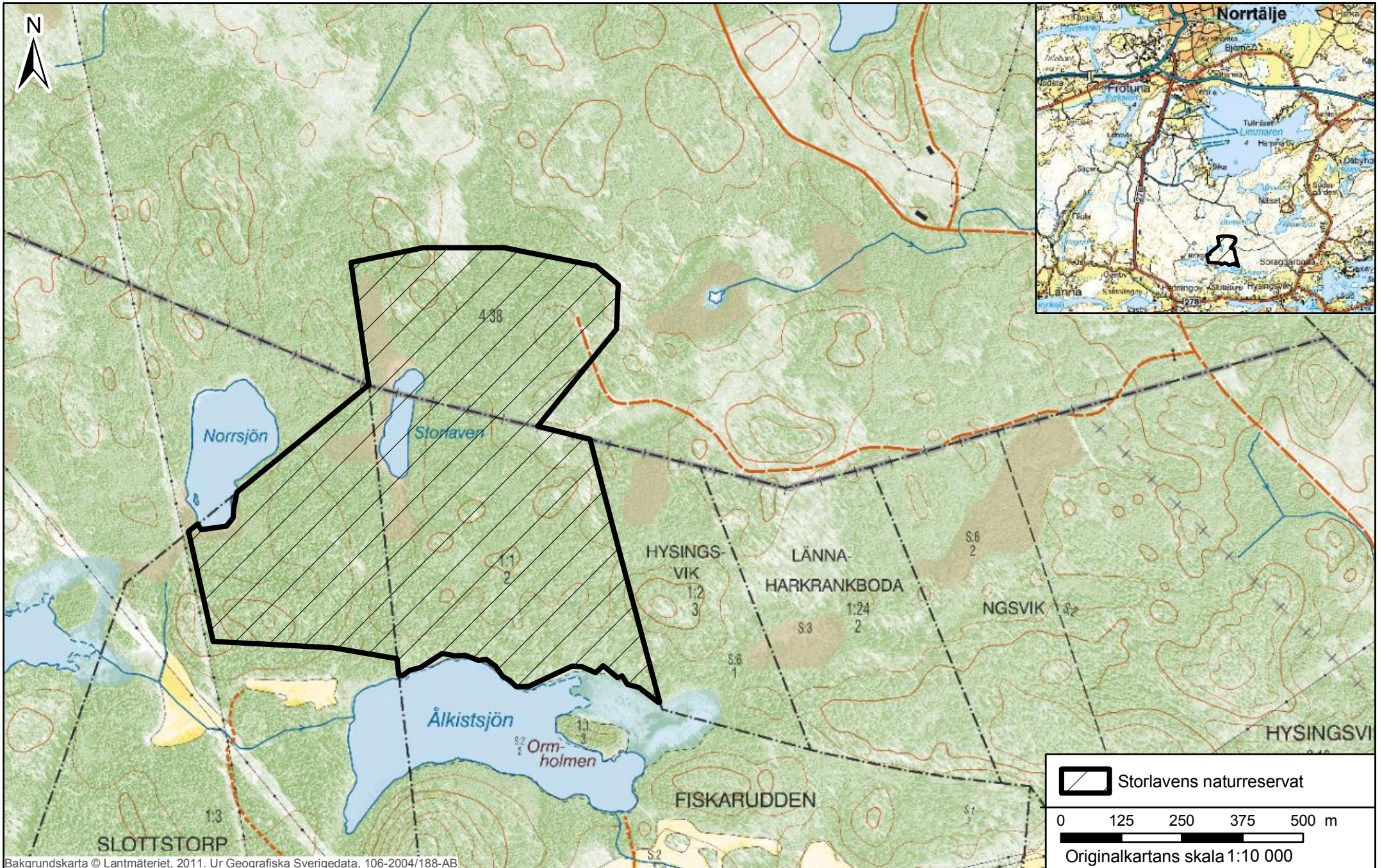
Beteckning
511-24524-2012
0188-02-090

Kungörelse

Beslutet kungörs i ortstidning samt i Stockholms läns författningssamling.

Sändlista

Sändlistan är borttagen i denna version
eftersom den innehåller personuppgifter.

SKÖTSELPLANDatum
2014-11-24Beteckning
511-24524-2012
0188-02-090**Bilaga 2 till reservatsbeslutet****Skötselplan för Storlavens naturreservat i Norrtälje kommun****Inledning**

Skötselplanen har utarbetats av Länsstyrelsen i Stockholms län inför bildandet av Storlavens naturreservat. Skötselplanen, som är en bilaga till reservatsbeslutet, fastställdes i samband med att reservatet bildades. Skötselplanen är uppdelad i två delar. Den första delen är en beskrivande del, medan den andra delen utgör en översiktlig plan för området skötsel. Naturreservatets syfte, reservatsföreskrifter samt grunden för reservatet återfinns i reservatsbeslutet.

1. Beskrivning av naturreservatet**1.1. Översikt**

Storlavens naturreservat omfattar ett cirka 56 hektar stort skogsområde norr om Ålkistsjön. Reservatet är variationsrikt och omväxlande med torra hällmarksparterier, fuktiga till blöta små kärr och grandominerade, bördiga marker där floran indikerar inslag av kalk i moränen. Reservatet innefattar även den lilla sjön Storlaven med omgivande våtmarker.

1.2. Läge

Storlavens naturreservat ligger i Länna och Frötuna socken i sydöstra delen av Norrtälje kommun, cirka två kilometer nordost om Penningby och åtta kilometer söder om Norrtälje. Det ligger i ett större skogsdominerat landskap som sträcker sig från Limmaren och söder ut ned mot Tärnan – Riala.

1.3. Naturtyper

Naturreservatets areal kan indelas i naturtyperna som framgår av tabell 1 enligt KNAS (Kontinuerlig naturtypskartering av skyddade områden), en satellitbaserad naturtypsklassificering från METRIA.

Tabell 1. Naturtyper enligt KNAS. Arealerna är ungefärliga, varför de kan skilja sig något från andra karteringar.

Naturtyp	Areal (hektar)
Tallskog	4,5
Granskog	15,1
Barrblandskog	19,7
Barrsumpskog	2,6
Lövblandad barrskog	6,6
Triviallövskog	0,9

SKÖTSELPLANDatum
2014-11-24Beteckning
511-24524-2012
0188-02-090

Lövsumpskog	0,1
Hygge	3,8
Sumpskogsimpediment	0,2
Övriga skogsimpediment	1,5
Sjöar och vattendrag	1,3
Totalt	56,3
Varav produktiv skogsmark	53,3

1.4. Natura 2000

Sjön Storlaven med omgivande våtmarker utgör ett Natura 2000-område enligt EU:s art- och habitatdirektiv, områdesbeteckning SE0110278. Natura 2000-området är cirka 6 hektar stort och omfattar således bara en mindre del av reservatet. I tabell 2 framgår vilka Natura 2000-habitat (naturtyper) som ingår i området. Arter som finns i området och som omfattas av EU-direktiven ingår i tabell 3.

Tabell 2. Natura 2000-naturtyper.

Naturtyp (kod)	Area (hektar)
Västlig taiga, sumpblandskog (9006)	2,3
Västlig taiga, barrblandskog (9015)	1,9
Dystrofa sjöar och småvatten (3160)	1,1
Skogbevuxen myr (9740)	0,9

1.5. Naturförhållanden**Geologi och topografi**

I Norrtälje kommun finns ett några mil brett kalkrikt bälte där moränleran har en kalkhalt på 20 % eller mer. Denna kalk har sitt ursprung i en kalkstensplatå utanför Gävlebukten i Bottenhavet och har med inlandsisen transporterats och blandats in i moränen. Storlavens naturreservat ligger i detta område och har också i stora delar en kalkpåverkad flora. I "Norrtäljeprojektet" (Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen, 2006) framkom att delar av området kan klassas som kalkbarrskog.

Jordarten i området består till större delen av sandig morän. Torv förekommer runt Storlaven, i ett mindre område i nordost, samt ett par små fläckar i de centrala delarna. I nordost finns också ett mindre område med glacial lera.

Reservatsområdet har inte några stora höjdskillnader, men de som finns ger en påtaglig variation åt området. Sjöarna ligger cirka 18 meter över havet med de högsta punkterna runt 30 meter över havet. Den variation som finns, med torra, friska och även blöta marker, är betingad av topografin.

SKÖTSELPLANDatum
2014-11-24Beteckning
511-24524-2012
0188-02-090**Vegetation och flora**

Skogen i reservatsområdet är barrträdsdominerad men med ett påtagligt inslag av lövträd i vissa delar. Granskog och barrblandskog är de vanligaste skogstyperna, men det finns även några partier med hållmarkspräglade tallbestånd på och kring höjder. Asp finns här och var i området men med större förekomst i de östra och sydöstra delarna. I den lilla sluttningen ned mot Ålkistsjön är boniteten god. Floran indikerar inslag av kalk i moränen, vilket tillsammans med lång trädkontinuitet ger förutsättningar för en intressant svampflora i området, se tabell 3. I området finns gott om död ved och lågor av olika nedbrytningsgrad.

Inventeringar och arter

Vid nyckelbiotopsinventeringen klassificerades större delen av det nuvarande reservatet som nyckelbiotop, cirka 53 hektar.

Vid inventeringen av skyddsvärda statliga skogar har skog med höga värden beskrivits på Sveaskogs före detta marker inom reservatet, det vill säga den norra delen.

Skogen i Norrtälje kommun har flygbildstolkats med avseende på utbredning av kalkbarrskogar, en skogstyp som Sverige har ett internationellt ansvar att bevara (Skogsstyrelsen, Länsstyrelsen, 2006). Ca 24 hektar inom naturreservatet har klassats som kalkbarrskog.

I reservatet har fynd av både rödlistade arter och signalarter gjorts, det vill säga sällsynta arter och arter som indikerar miljöer med höga naturvärden enligt Skogsstyrelsen. I tabell 3 listas dessa arter, samt Natura 2000-arter och andra intressanta arter. Natura 2000-arter är de som omfattas av EU:s art- eller fågeldirektiv.

Tabell 3. Rödlistade arter och signalarter som registrerats i naturreservatet. Notera att tabellen bygger på inventeringarna som finns i källförteckningen. Rödlistekategori följer Gärdenfors, U. (ed.) 2010. NT = nära hotad, S = signalart enligt Skogsstyrelsen, Natura = Natura 2000-art.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödlistad/Signalart/Natura
Kärlväxter		
Blåsippa	<i>Hepatica nobilis</i>	S
Grönpyrola	<i>Pyrola chlorantha</i>	S
Gullpudra	<i>Chrysosplenium alternifolium</i>	S
Jungfru Marie nycklar	<i>Dactylorhiza maculata</i>	S
Knärot	<i>Goodyera repens</i>	NT/S
Korallrot	<i>Corallorhiza trifida</i>	S
Missne	<i>Calla palustris</i>	S
Nästrot	<i>Neottia nidus-avis</i>	S
Ormbär	<i>Paris quadrifolia</i>	S
Sårläka	<i>Sanicula europea</i>	S
Tibast	<i>Daphne mezereum</i>	S
Vättersos	<i>Lathraea squamaria</i>	S
Mossor		
Asphättemossa	<i>Orthotrichum gymnostomum</i>	
Fällmossa	<i>Antitrichia curtipendula</i>	S

SKÖTSELPLAN

Datum
2014-11-24Beteckning
511-24524-2012
0188-02-090

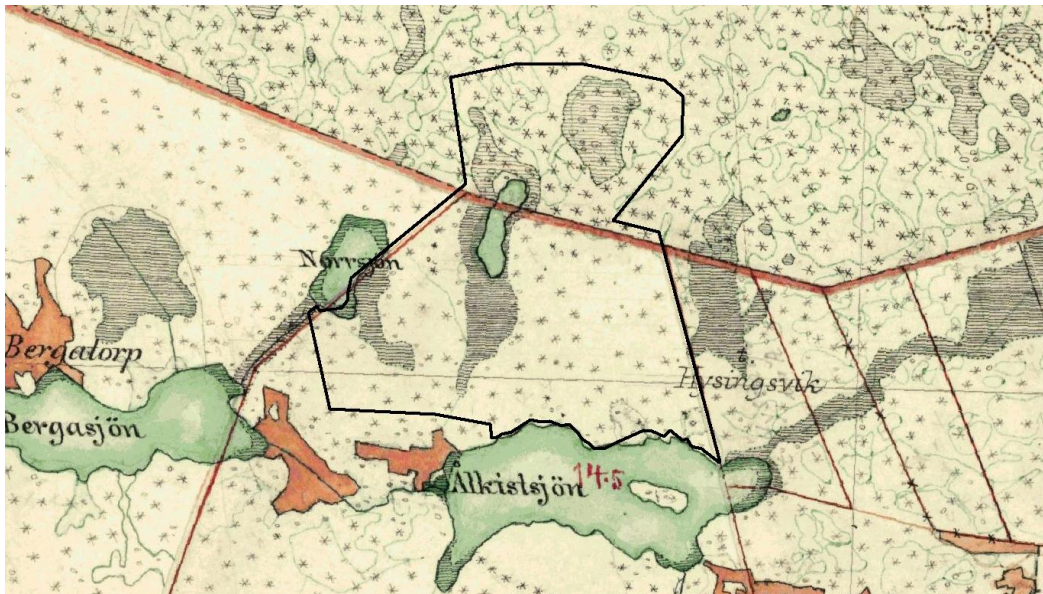
Grön sköldmossa	<i>Buxbaumia viridis</i>	S/Natura
Långfliksmossa	<i>Nowellia curvifolia</i>	S
Stubbspretmossa	<i>Herzogiella seligeri</i>	S
Vedtrappmossa	<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	NT/S
Lavar		
Gammelgranslav	<i>Lecanactis abietina</i>	
Garnlav	<i>Alectoria sarmentosa</i>	NT/S
Kattfotslav	<i>Arthonia leucopellea</i>	S
Kvistspikar	<i>Phaeocalicium spp.</i>	
Svampar		
Fjällig taggsvamp	<i>Sarcodon imbricatus</i>	S
Granticka	<i>Phellinus chrysoloma</i>	NT/S
Gränsticka	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	NT/S
Hagvaxskivlingar	<i>Hygrocybe spp.</i>	S
Kötticka	<i>Leptoporus mollis</i>	NT/S
Stor aspticka	<i>Phellinus populicola</i>	NT/S
Svavelriskä	<i>Lactarius scrobiculatus</i>	S
Tallticka	<i>Phellinus pini</i>	NT/S
Ullticka	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	NT/S
Veckticka	<i>Antrodia pulvinascens</i>	NT/S
Vedticka	<i>Phellinus viticola</i>	S
Insekter		
Bronshjon (spår av)	<i>Callidium coriaceum</i>	S
Granbarkgnagare (spår av)	<i>Microbregma emarginata</i>	S
Mindre träfjäril (spår av)	<i>Lamellocossus terebra</i>	NT/S
Reliktbock (spår av)	<i>Nothorhina muricata</i>	NT/S
Fåglar		
Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	Natura
Tjäder (spår av)	<i>Tetrao urogallus</i>	Natura

1.6. Historisk markanvändning

Områdets historiska markanvändning antas vara den gängse för trakten. Skogen har varit utmark och har som sådan använts för skogsbete och virkestäkt för byns och gårdarnas behov. Av karta och tillhörande beskrivning från 1751 över Sika byens skog och utmarker framgår att utskogen är – ”tämelingen vidlyftig bestående landmarker merendels av ländig mark, undantagandes att det ther och whar finnes höjder med berg och stenbackar och det däremellan finns sjöar och träsk, mossar ock kiärr”. ”Skogsväxten är ganska god ... så att på få ställen häromkring i orten gifs sådan skogsmarck hwarken till bördighet eller växt”.

Marken i det aktuella området i Länna socken har tidigare tillhört Penningby. Häradskartan från 1900-talets början över området visar att det är barrträdsbevuxet med ett visst inslag av lövträd, se figur 1. Jämförs skogens struktur i dagens flygbild med den i 1950-talets ekonomiska karta så finns fler små luckor med öppna till glest trädbevuxna områden i skogen på kartan från 50-talet. Med ledning av dagens skogstillstånd med gammal och äldre skog i området och vad som framgår av äldre kartmaterial bedöms området ha lång kontinuitet som skogbevuxen mark.

SKÖTSELPLANDatum
2014-11-24Beteckning
511-24524-2012
0188-02-090

Figur 1. Utsnitt ur häradskartan från 1900-talets början med gränserna för Storlavens naturreservat inritade i svart.

Den lilla sjön Storlaven är såvitt känt inte påverkad av något diknings- eller torrläggningföretag. De små kärr och våtmarksstråk som finns i reservatområdet har likaså ostörd hydrologi. Sjön och dess våtmarksområde avvattnas västerut mot Norrsjön genom det surdrag som förbinder de båda sjöarna. Av den nutida ekonomiska kartan framgår att det från Norrsjöns våtmarker i söder går ett dike ner mot det dike/vattendrag som förbinder Bergasjön och Ålkistsjön. På en sockenkarta från 1850-talet saknas diket från Norrsjön. På häradskartan från 1900-talets början finns däremot ett dike markerat mellan sjöarna, dock inte i dagens läge. Det dike som idag går från våtmarkerna vid Norrsjön ser inte ut att ha någon större påverkan på Storlaven. Närmast liggande kända torrläggningföretag (Harkrankboda tf 1930) omfattar nuvarande åkermarker norr om Harkrankboda, sydost om Ålkistsjön.

Det finns inga registrerade fornlämningar inom reservatsområdet.

1.7. Friluftsliv

Naturreservatet ligger i skogsområdet söder om Limmaren och är inte så lättillgängligt, då det ligger relativt långt från allmän bilväg. I området finns inte några anläggningar för friluftslivet. Området är tillgängligt för besökare på allemansrätens villkor.

SKÖTSELPLANDatum
2014-11-24Beteckning
511-24524-2012
0188-02-090**2. Plan för naturreservatets skötsel****2.1. Övergripande mål för skötseln**

Syftet med naturreservatet återfinns i reservatsbeslutet, och skötseln och de åtgärder som utförs ska leda till att uppfylla detta. Syftet ska tryggas genom att skogen undantas från skogsbruk och i huvudsak får utvecklas fritt, samt genom förbud mot nya anläggningar och byggnader. Med fri utveckling avses här att den naturliga dynamik, bestående av till exempel stormfällningar, svampangrepp med mera, som präglar skogsekosystemen, ska ges möjlighet att verka fritt. För att gynna arter knutna till asp i reservatet får naturvårdande åtgärder utföras, till exempel röjning, ringbarkning eller ljushuggning. På de hyggen som ingår ska åtgärder som syftar till att gynna uppväxten av lövträdsrik eller lövträdsdominerad skog utföras. Behovet av naturvårdande skötsel bedöms för närvarande vara litet i reservatet.

2.2. Skötselområden

Reservatet är indelat i tre skötselområden, vilka utgår från den skötsel som ska genomföras, se karta bilaga 2A.

Skötselområde 1 – Barrblandskog med lövinslag, ca 53 hektar***Beskrivning***

Skötselområdet består av skogsmark, främst barrskog och barrblandskog, med inslag av asprika partier. Mindre hållmarkspartier ingår, liksom flera spridda områden med sumpskog. Stora delar av området är naturskogsartade med en stor andel gamla träd och död ved. Arter som är knutna till gamla solexponerade aspar och tallar förekommer, exempelvis mindre träfjäril och reliktblöck. I skötselområdet finns två platser med gömslen som används vid jakt.

Bevarandemål

Målet är att bevara en naturskogsartad miljö med kontinuitet av gammal skog som förändras genom naturliga processer och störningar. Till naturmiljön och störningarna knutna arter ska därigenom ges förutsättningar att kunna fortleva i området. Skogen ska ha naturskogsstrukturer som olikåldrighet och luckighet, samt ett stort inslag av lövträd. Gamla träd och död ved ska förekomma allmänt i skötselområdet.

Skötsel

Området ska huvudsakligen lämnas för fri utveckling, varför inga stora skötselåtgärder behövs. Mindre punktinsatser i naturvårdande syfte för att gynna tallar och lövträd, framför allt asp, kan dock bli aktuellt. Exempel på detta kan vara att friställa värdefulla träd för ökad solexponering. Enskilda yngre träd kan också friställas för att få individer som på sikt blir gamla och grova.

SKÖTSELPLANDatum
2014-11-24Beteckning
511-24524-2012
0188-02-090**Skötselområde 2 – Tre mindre hyggen, ca 2 hektar****Beskrivning**

Skötselområdet består av tre delområden som avverkades för 10 – 20 år sedan. Hyggerna domineras av ung gran med inslag av björk och tall. På mycket lång sikt är målet att området ska kunna förenas med skötselområde 1 och ingå i dess skötselregim.

Utvecklingsmål

Blandskog som är olikåldrig och luckig och som på mycket lång sikt utgörs av skog som innehåller naturskogsstrukturer såsom skötselområde 1 i dag. Andelen lövträd, gamla träd och död ved i olika former ska vara stor.

Skötsel

I skötselområdet behövs återkommande åtgärder som syftar till att skapa olikåldrighet och luckighet. Enskilda träd bör friställas för att få individer som på sikt blir gamla och grova. I första hand ska lövträd och i andra hand tallar gynnas.

Skötselområde 3 – Storlaven, ca 1,5 hektar**Beskrivning**

Storlaven är en skogstjärn vars vatten är brunfärgat av torv och humussyror. Sjön omges av gungflyn som växer till såväl utåt som i höjd och i djupled. Denna typ av sjöar förändras naturligt genom den igenväxning av torv som sker och utvecklas med tiden mot att bli en våtmark. Tillrinningsområdet är oexploaterat och sjön har inte utsatts för föroreningsutsläpp, dikning eller dränering. Sjön avvattnas västerut mot Norrsjön genom det surdråg som förbinder de båda sjöarna. Vattnet är näringsfattigt med ett siktdjup på cirka 2 meter. Det finns en zonerings i vegetationen. Karaktärsarter i strandkanten är hjortron, rosling, knaggelstarr, dystarr och stjärnstarr. I vattnet påträffas bladvass, gäddnate och vit näckros.

Bevarandemål

En skogstjärn med omgivande gungflyn som på mycket lång sikt kommer att övergå till våtmark som en följd av den naturliga igenväxningen. Området ska ha ostörd hydrologi.

Skötsel

Någon skötsel bedöms inte behövas. Det är dock viktigt att följa eventuella förändringar i områdets hydrologi.

2.3. Jakt och fiske

Jakten tillkommer markägaren och sker enligt jaktlagstiftningen. Jakt på fågel är dock förbjuden enligt reservatsföreskrifterna. Befintliga siktgator vid jaktpass söder om Storlaven får underhållas men några nya anläggs inte. Vid jaktpass öster om Norrsjön får befintlig siktröjning bibehållas, men några siktgator anläggs inte.

SKÖTSELPLAN

Datum
2014-11-24

Beteckning
511-24524-2012
0188-02-090

Vid uttransport av fällt hjortdjur (exempelvis älg och rådjur) eller vildsvin får motordriven terrängskoter eller traktor användas för körning i terräng, se föreskrifterna. Uttransporten ska göras så att skador på mark och vegetation undviks. Uppförande av permanenta skjuttorn på nya platser är inte tillåtet enligt reservatsföreskrifterna. Transport till och från Norrsjön i samband med fiske får ske på stig som finns ungefärligt markerad på skötselkarta, bilaga 2A.

2.4. Tillgänglighet och vistelseregler

Reservatet ska vara tillgängligt för allmänheten enligt allemansrättens principer, men med de begränsningar som följer av reservatsföreskrifterna. Reservatet är tillgängligt till fots. En vägbom blockerar skogsvägen i nordöstra delen. Det finns inte några markerade stigar i området och några anordningar för friluftslivet planeras inte. Vid behov, exempelvis vid förslitningsskador på känslig mark eller ett ökat besöksstryck, kan en stigslinga anläggas på lämplig plats.

2.5. Informationsskyltar samt utmärkning av reservatets gränser

Reservatets gränser ska märkas ut genom förvaltarens försorg enligt Naturvårdsverkets riktlinjer, främst genom gränsmarkering på träd. Informationsskylt kommer att placeras vid reservatsgränsen längs skogsvägen i nordöstra delen av reservatet, se karta bilaga 2A.

2.6. Reservatsförvaltning och tillsyn***Förvaltare***

Länsstyrelsen är reservatsförvaltare. Det innebär ett övergripande ansvar för att syftet med reservatet uppnås och omfattar ansvar för bland annat naturvårdsåtgärder, informationstavlor och annan skyltning, samt kontakt med markägare och eventuellt andra berörda. Reservatsförvaltaren bekostar skötselåtgärderna i området.

Övervakning och tillsyn

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet enligt miljöbalken. Området övervakas av Länsstyrelsen eller särskilt anlita naturbevakare. Anteckningar om övervakning och övrig naturvårdsförvaltning ska kontinuerligt föras av Länsstyrelsen eller uppdragstagaren.

Reservatsförvaltningens ekonomi

Länsstyrelsen finansierar reservatsförvaltningen med Naturvårdsverkets anslag för skötsel av naturvårdsobjekt. Förvaltningskostnaderna för reservatet utgörs av naturvårdsskötsel, gränsmarkering, informationsskyltning, dokumentation samt övervakning. Utredning av kostnader för naturvårdsförvaltningen görs vid planering av åtgärderna.

SKÖTSELPLANDatum
2014-11-24Beteckning
511-24524-2012
0188-02-090**2.7. Dokumentation och uppföljning*****Kommande dokumentation***

Reservatet bör dokumenteras ytterligare genom inventeringar, för att kunna följa förändringar i områdets naturvärden (biotoper, sällsynta arter) och utgöra underlag för eventuella skötselinsatser. Undersökningar som Länsstyrelsen låter genomföra i syfte att dokumentera reservatsområdet eller skapa underlag för skötselåtgärder får ske utan hinder av reservatsföreskrifterna. Exempelvis kan växter och djur behöva samlas in för artbestämning. Resultaten av sådana undersökningar får ligga till grund för skötselåtgärder som inte har specificerats i denna skötselplan men som är förenliga med reservatets syfte.

Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder genomförs. Uppföljningen ska sedan ligga till grund för en eventuell omprövning av skötselplanen.

Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljning och utvärdering ska utföras i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer för uppföljning i skyddade områden. Detta sker dels inom ramen för nationell uppföljning av Natura 2000-områdets arter och naturtyper, dels inom ramen för nationell uppföljning av skyddade områden enligt nationella och regionala program.

2.8. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Åtgärd	Tidpunkt	Plats	Prioritet	Ansvarig
Gränsmarkering	Inom ett år efter beslut om reservat	Reservatets gränser	1	Lst
Informationsskylt	Inom ett år efter beslut om reservat	Se skötselkarta	1	Lst
Naturvårdande röjning	Vid behov	Skötselområde 1 och 2	2	Lst

3. Källförteckning

ArtDatabanken. Artportalen <<http://www.artportalen.se>>

Gärdenfors, U. (ed.) 2010. *Rödlistade arter i Sverige 2010*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Länsstyrelsen i Stockholms län. 2007. *Bevarandeplan för Storlaven (SE0110278), Norrtälje kommun*. Dnr: 511-2005-48823.

Länsstyrelsen i Stockholms län. 2007. *Strategi för formellt skydd av skog i Stockholms län*. Rapport 2007:26.

Länsstyrelsen i Stockholms län. 1997. *Sänkta och utdikade sjöar i Stockholms län*. Rapport 1997:2.

SKÖTSELPLAN**Datum**
2014-11-24**Beteckning**
511-24524-2012
0188-02-090

- Länsstyrelsen i Stockholms län. 1995. *Våtmarksinventering i Stockholms län. Objekt 10H 1H 02.*
- Länsstyrelsen i Stockholms län. 1983. *Naturvårdsprogram för Stockholms län.*
- Naturvårdsverket. 1994. *Myrskyddsplan för Sverige.* Naturvårdsverket, Solna. ISBN 91-620-1113-8.
- Metria. *Kontinuerlig naturtypskartering av skyddad natur (KNAS).* Digitalt material.
- Naturvårdsverket. *Åtgärdsprogram för kalktallskogar 2009-2013.* Rapport 5967. 2009.
- Naturvårdsverket. 2004. *Skyddsvärda statliga skogar. Svealand utom Dalarnas län.* Rapport 5341.
- Naturvårdsverket. 2004. *Skyddsvärda statliga skogar och urskogsartade skogar.* Rapport 5339.
- Nitare, J. 2014. *Naturvårdande skötsel av skog och andra trädbärande marker.* Skogsstyrelsen.
- Norrtälje kommun. 2013. *Översiktsplan 2040 Norrtälje kommun.*
- Riksantikvarieämbetet. *Utdrag ur Fornminnesregistret.*
- Skogsstyrelsen. 1994, 2003, 2007. *Inventering av nyckelbiotoper.*
- Skogsstyrelsen. 2013-04-15. *Förteckning över signalarter.*
<<http://www.skogsstyrelsen.se/Myndigheten/Skog-och-miljo/Biologisk-mangfald/Signalarter>>
- Skogsstyrelsen, Länsstyrelsen i Stockholms län. 2006. *Strategi för hantering av skogliga naturvärden i Norrtälje kommun ("Norrtäljeprojektet").* Rapport 2006:18.
- Sveriges geologiska undersökning, SGU. Jordartskartan, digitalt material.

4. Bilaga

2A. Skötselkarta

Hur man överklagar hos regeringen, Miljödepartementet

Var ska beslutet överklagas

Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas till **regeringen, Miljödepartementet**.

Hur man utformar sitt överklagande m.m.

I skrivelsen ska du

- tala om vilket beslut du överklagar, t.ex. genom att ange ärendets nummer (diarienumret)
- redogöra för hur du anser att beslutet ska ändras.

Du bör också redogöra för varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt. Du kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt dig. Behöver du veta mer om hur du ska gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.

Övriga handlingar

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt, så bör du skicka med det.

Var inlämnas överklagandet

Din skrivelse ska inlämnas/skickas **till Länsstyrelsen** och inte till regeringen, Miljödepartementet.

Tid för överklagande

Länsstyrelsen måste ha fått din skrivelse **inom tre veckor** från den dag **beslutet kungjorts i ortstidning***, annars kan ditt överklagande inte tas upp.

Underteckna överklagandet

Din skrivelse ska undertecknas och namnteckningen förtydligas. Uppge också postadress och telefonnummer.

* Införd i   Dagens Nyheter   2014-12-03
                  Norrtejlje tidning   2014-12-03

Sjön Storlaven med omgivande våtmark. Foto: Kristina Jiselmark

Regeringen har antagit 16 miljökvalitetsmål som definierar det miljötillstånd som Sveriges miljöarbete ska sikta mot. Målen ska nås inom en generation, det vill säga till år 2020 och år 2050 då det gäller klimatmålet.

Att bilda detta naturreservat bidrar till att uppfylla fyra miljökvalitetsmål

	Begränsad klimatpåverkan		Grundvatten av god kvalitet
	Frisk luft		Hav i balans samt levande kust och skärgård
	Bara naturlig försurning		Myllrande våtmarker
	Giftfri miljö		Levande skogar
	Skyddande ozonskikt		Ett rikt odlingslandskap
	Säker strålmiljö		Storslagen fjällmiljö
	Ingen övergödning		God bebyggd miljö
	Levande sjöar och vattendrag		Ett rikt växt- och djurliv

Kontakt

Mer information kan du få av
Länsstyrelsens enhet för naturvård.
Tfn: 010-223 10 00.
Beslutet finns också att läsa på vår hemsida.

Adress

Länsstyrelsen i Stockholms län
Hantverkargatan 29
Box 22 067
104 22 Stockholm
www.lansstyrelsen.se/stockholm